

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam en omstreken
De heer S. A.

Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Bijlagen
Zienswijze SIO
Verslag toelichting op zienswijze

Onze referentie
1041209

Datum 11 juli 2016
Betreft Besluit betreffende bekostiging

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van 'Bezwaar', ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

1. Inleiding

Bij besluit van 25 augustus 2011 is positief beslist op de aanvraag van de Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam en omstreken (SIO) voor de stichting van een islamitische school voor voortgezet onderwijs (mavo-havo-vwo) in Amsterdam en is deze school voor bekostiging in aanmerking gebracht.

Op grond van artikel 66 lid 4 WVO vangt de bekostiging aan op 1 augustus van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin het bevoegd gezag heeft aangetoond dat het college van burgemeester en wethouders huisvesting ter beschikking zal stellen. De bekostiging vangt ten laatste aan op 1 augustus van het zesde kalenderjaar na het besluit. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bij uitspraak van 21 oktober 2015 geoordeeld dat het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam de benodigde huisvesting ter beschikking dient te stellen. Dat betekent dat de bekostiging van deze nieuwe school op grond van artikel 66 lid 4 WVO in beginsel op 1 augustus 2017 een aanvang neemt.

Gezien het handelen van het bestuur van SIO plaatst mij dat voor de afweging of er voldoende op kan worden vertrouwd dat SIO zal voldoen aan de voorwaarden die aan bekostiging verbonden zijn.

Op 19 juni 2014 riep de heer Khouliani, van 1 september 2013 tot 5 september 2014 bestuurslid van SIO, openlijk op tot een steunbetuiging aan ISIS (nu IS). De VN, EU en Nederland hadden ISIS destijds reeds als terroristische organisatie aangemerkt. Het is niet aanvaardbaar dat een bestuurder van een school, en evenmin van een school in oprichting, dergelijke uitspraken doet en dat het bestuur daar niet onmiddellijk, onvoorwaardelijk en publiekelijk afstand van neemt en daar niet tegen optreedt. SIO heeft niet onmiddellijk, onvoorwaardelijk en publiekelijk afstand genomen van de uitspraken van de heer Khouliani en heeft daar niet tegen opgetreden. Dat leidt tot de gegronde vrees dat SIO niet aan de bekostigingsvoorwaarden, waaronder de wettelijke burgerschapstaak in artikel 17 WVO, zal voldoen. Dat geeft grond voor het niet verstrekken van bekostiging.

Ik heb daarom de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) op 20 november 2015 een aanwijzing gegeven om vast te stellen in hoeverre SIO in

staat is te voldoen aan de geldende bekostigingsvoorwaarden voor het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs. Ik heb in het bijzonder het oordeel van de inspectie van het onderwijs gevraagd over de mate waarin SIO geloofwaardig invulling kan geven aan de wettelijke burgerschapstaak, de zorgtaak voor de kwaliteit van het onderwijs, het deskundig beheer van een bijzondere school en de code goed bestuur en of het bestuur in staat is haar wettelijke taken ten aanzien van bestuurlijk handelen waar te maken.

De inspectie heeft mij bij brief van 27 mei 2016 bericht dat SIO niet aan dit onderzoek wil meewerken.

Dat betekent dat de ernstige vrees dat SIO niet zal voldoen aan de bekostigingsvoorwaarden niet is weggenomen. Uw weigering om aan het onderzoek van de inspectie mee te werken, heeft die vrees versterkt. Er is dan ook gegronde reden om aan te nemen dat SIO niet aan de aan bekostiging verbonden verplichtingen zal voldoen.

Ik heb mijn voornemen om verstrekking en vaststelling van de bekostiging te weigeren aan SIO voorgelegd en SIO in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen, en deze mondeling toe te lichten. De zienswijze van SIO heeft er niet toe geleid dat de gegronde redenen om aan te nemen dat SIO niet aan de aan bekostiging verbonden verplichtingen zal voldoen, zijn weggenomen.

Ik besluit daarom om verstrekking en vaststelling van de bekostiging te weigeren.

Dit wordt hierna toegelicht.

2. Juridisch kader

Artikel 6 WVO bepaalt dat de bepalingen van de hoofdstukken I en III van de wet voorwaarden voor bekostiging van het bijzonder onderwijs zijn.

Eén van deze bekostigingsvoorwaarden is opgenomen in artikel 17 WVO, dat bepaalt:

'Het onderwijs:

- a. gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving,
- b. is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en
- c. is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.'

Artikel 3b WVO is in dit verband ook van belang en bepaalt:

'1 Het bevoegd gezag draagt zorg voor de veiligheid op school, waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:

- a. beleid met betrekking tot de veiligheid voert,
- b. de veiligheid van leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft, en
- c. er zorg voor draagt dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
 - 1°. het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten, en
 - 2°. het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

2 Onder veiligheid, bedoeld in het eerste lid, wordt verstaan de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen.'

Onze referentie
1041209

Artikel 23a WVO schrijft voor dat het bevoegd gezag zorgdraagt voor de kwaliteit van het onderwijs op de school. Artikel 23a WVO preciseert wat daar in elk geval onder wordt verstaan.

Zie artikel 23a WVO:

'Het bevoegd gezag draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs op de school. Onder zorg dragen voor de kwaliteit van het onderwijs wordt in elk geval verstaan: de zorg voor het personeelsbeleid, voor zover het betreft de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel, en het uitvoeren van het in het schoolplan, bedoeld in artikel 24, beschreven beleid op een zodanige wijze dat de wettelijke opdrachten voor het onderwijs en de door het bevoegd gezag in het schoolplan opgenomen eigen opdrachten voor het onderwijs, worden gerealiseerd.'

Op grond van artikel 24 WVO dient een schoolplan te worden vastgesteld dat een beschrijving bevat van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd. Dit omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Zie artikel 24 WVO:

'1 Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd, en omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Het schoolplan omvat mede het beleid ten aanzien van de aanvaarding van materiële bijdragen of geldelijke bijdragen, niet zijnde ouderbijdragen of op de onderwijswetgeving gebaseerde bijdragen, indien het bevoegd gezag daarbij verplichtingen op zich neemt waarmee de leerlingen binnen de schooltijden en tijdens de activiteiten die worden georganiseerd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, alsmede tijdens het overblijven, zullen worden geconfronteerd. In het schoolplan wordt aangegeven op welke wijze invulling wordt gegeven aan het openbare karakter onderscheidenlijk de identiteit voor zover het betreft een samenwerkingschool. Het schoolplan kan op een of meer scholen voor voortgezet onderwijs en een of meer scholen voor ander onderwijs van hetzelfde bevoegd gezag betrekking hebben.

2 Het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de uitwerking van de wettelijke opdrachten voor het onderwijs en van de door het bevoegd gezag in het schoolplan opgenomen eigen opdrachten voor het onderwijs in een onderwijsprogramma. Daarbij wordt tevens het schoolondersteuningsprofiel betrokken.

3 Het personeelsbeleid, voor zover dat in het schoolplan tot uitdrukking wordt gebracht, omvat in elk geval maatregelen met betrekking tot het personeel die bijdragen aan de ontwikkeling en de uitvoering van het onderwijskundig beleid alsmede het document inzake evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding, bedoeld in artikel 32d van de wet.

4 Het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs omvat in elk geval:

Onze referentie
1041209

- a. de wijze waarop het bevoegd gezag bewaakt dat die kwaliteit wordt gerealiseerd,
- b. de wijze waarop het bevoegd gezag vaststelt welke maatregelen ter verbetering van de kwaliteit nodig zijn, en
- c. maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.'

(...)

Op grond van artikel 49 lid 2 WVO draagt het schoolbestuur voorts zorg voor een deskundig beheer.

Artikel 103 lid 1 en 5 WVO schrijft voor dat het bevoegd gezag jaarlijks een jaarverslag vaststelt, dat ten minste bestaat uit een bestuursverslag waarin de door het bevoegd gezag gehanteerde code voor goed bestuur wordt vermeld, alsmede ten minste verantwoording wordt afgelegd over de afwijkingen van die code van goed bestuur. De code van goed bestuur bevat op grond van artikel 103 lid 5 WVO ten minste bepalingen over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan:

- 'a. een beleid dat de eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid van het personeel voor de kwaliteit van het onderwijs tot haar recht komt,
- b. een integrale bedrijfsvoering, waaronder voorzieningen om verstrengeling van belangen tegen te gaan, en
- c. afstemming met en verantwoording aan de ouders en andere belanghebbenden binnen en buiten de school.'

Op grond van artikel 96d verstrekt het Rijk jaarlijks met inachtneming van de artikelen 84 tot en met 85 en 86 lid 1 WVO aan het bevoegd gezag een bekostigingsbedrag ten behoeve van de personeels- en exploitatiekosten.

Op grond van artikel 96m lid 1 WVO stelt de minister het bedrag van de bekostiging waarop het bevoegd gezag over een kalenderjaar aanspraak heeft, vast op de som van de overeenkomstig het bepaalde in het betrokken hoofdstuk verstrekte bekostiging en betaalde bedragen.

Op grond van artikel 85a en artikel 89 lid 1 WVO kan voorts in geval van bijzondere ontwikkelingen aanvullende bekostiging worden verstrekt. In artikel 5 van de Regeling aanvullende bekostiging nevenvestiging, startbekostiging nieuwe school VO en samenvoeging is bepaald dat voorafgaand aan de feitelijke start van het schooljaar per 1 augustus een nieuwe school eenmalig voor startbekostiging kan worden verstrekt. In artikel 6 en 7 van deze Regeling is bepaald dat aan een nieuwe school aanvullende bekostiging gedurende het eerste en tweede en volgende schooljaar kan worden verstrekt.

Artikel 4:21 lid 4 Awb bepaalt dat titel 4.2 van de Awb ('Subsidies') van overeenkomstige toepassing is op de bekostiging van het onderwijs en onderzoek.

Op grond van artikel 4:35 lid 1 onder b Awb kan de subsidieverlening in ieder geval worden geweigerd indien een gegronde reden bestaat om aan te nemen dat de aanvrager niet zal voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.

Zie artikel 4:35 Awb:

'1 De subsidieverlening kan in ieder geval worden geweigerd indien een gegronde reden bestaat om aan te nemen dat:

- a. de activiteiten niet of niet geheel zullen plaatsvinden;
- b. de aanvrager niet zal voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;
- c. de aanvrager niet op een behoorlijke wijze rekening en verantwoording zal afleggen omtrent de verrichte activiteiten en de daaraan verbonden uitgaven en inkomsten, voor zover deze voor de vaststelling van de subsidie van belang zijn.'

De subsidievaststelling kan op dezelfde gronden worden geweigerd¹.

Dat volgt ook uit het algemene beginsel dat geen aanspraak op subsidie kan worden gemaakt en geen subsidie hoeft te worden verstrekt als de activiteiten niet worden verricht of de subsidie-ontvanger niet aan de subsidieverplichtingen voldoet of als er gegronde reden bestaat om aan te nemen dat dat niet zal gebeuren.

Vergelijk artikel 4:46, 4:48 en 4:49 Awb. Op grond van artikel 4:46 lid 2 Awb kan de subsidievaststelling lager worden vastgesteld als de subsidie-ontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen. Op grond van artikel 4:48 lid 1 onder b Awb kan de subsidieverlening worden ingetrokken of ten nadele van de ontvanger worden gewijzigd als de subsidie-ontvanger niet aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft voldaan. Op grond van artikel 4:49 Awb kan het bestuursorgaan de subsidievaststelling intrekken of ten nadele van de ontvanger wijzigen als de subsidievaststelling onjuist was en de subsidie-ontvanger dit wist of behoorde te weten en als de subsidie-ontvanger na de subsidievaststelling niet aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft voldaan.

3. Feiten en achtergronden

Bij besluit van 25 augustus 2011 is positief beslist op de aanvraag van de Stichting Islamitisch Onderwijs in Amsterdam en omstreken (SIO) voor de stichting van een islamitische school voor voortgezet onderwijs (mavo-havo-vwo) in Amsterdam en is deze school voor bekostiging in aanmerking gebracht.

Op grond van artikel 66 lid 4 WVO vangt de bekostiging van een nieuwe school aan op 1 augustus van ten laatste het zesde kalenderjaar na dit besluit of in het kalenderjaar nadat het bevoegd gezag heeft aangetoond dat het college van burgemeester en wethouders de benodigde huisvesting ter beschikking zullen stellen. SIO heeft aan het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam een aanvraag om een voorziening in de huisvesting gedaan, die het college bij besluit van 13 november 2012 heeft afgewezen. SIO heeft tegen de afwijzing bezwaar gemaakt en beroep ingesteld.

¹ Zie ook: Borman, T&C Algemene wet bestuursrecht, art. 4:43, aant. 3b.

Sinds 1 juni 2013 is de heer M. Laamimach lid van het bestuur van SIO. Sinds 5 juli 2013 is de heer S. Atasoy voorzitter van bestuur van SIO. Met ingang van 1 september 2013 was de heer A. Khouani secretaris van het bestuur van SIO.

Onze referentie
1041209

Op 19 juni 2014 riep de heer Khouani openlijk op tot een steunbetuiging aan ISIS (nu IS). Op zijn Facebookpagina schrijft hij: 'Leve ISIS en in shaa Allah op naar Baghdad om dat schorem aldaar aan te pakken'. De VN, EU en Nederland hadden IS destijds reeds als terroristische organisatie aangemerkt.

Deze openlijke steunbetuiging leidt tot veel aandacht en onrust. Zo heeft Tweede Kamerlid Marcouch zich uitgesproken tegen de uitlatingen van de heer Khouani. Deze aandacht en onrust vormden voor het bestuur geen aanleiding publiekelijk afstand te nemen van de uitlatingen en opvattingen van de heer Khouani. Het bestuur droeg evenmin actief uit dat SIO een gedachtengoed voorstond waarin IS geen plaats had. De heer Atasoy, voorzitter van het bestuur van SIO, heeft daarentegen wel publiekelijk meegedeeld dat het bestuur aangifte heeft gedaan tegen Tweede Kamerlid Marcouch, omdat de heer Marcouch het gehele bestuur van SIO aansprak op de uitlatingen van de heer Khouani.

De heer Atasoy heeft namens SIO op 23 juni 2014 een persbericht uitgebracht. SIO heeft daarin gereageerd op de reactie van de heer Marcouch op de uitlatingen van de heer Khouani, en heeft aangegeven dat de uitlatingen van de heer Khouani een bestuursaangelegenheid zijn. SIO heeft aangegeven geen mening of standpunt over 'de groepering' (die verder niet bij naam wordt genoemd) in te nemen. Van de steunbetuiging aan IS wordt geen afstand gedaan.

Het persbericht van 23 juni 2014 luidt als volgt.

'Het is te betreuren dat de SIO via de media kennis moest nemen van de uitingen van de heer Marcouch over de SIO. De kritiek is ongefundeerd en geheel op éénzijdig en onverantwoorde wijze in de pers gebracht.

Met zijn uitspraken doet Marcouch overkomen alsof de SIO zich heeft uitgesproken over een buitenlandse groepering, of een standpunt inneemt hieromtrent. Dat is pertinent onjuist. De SIO heeft op geen enkele wijze een mening of standpunt geuit over de groepering. Hoe de SIO verder omgaat met de uitspraken van de heer Khouani betreft een bestuursaangelegenheid. Dat een bestuur van een voortgezet onderwijs instelling in Nederland omtrent ingewikkelde en slepende buitenlandse aangelegenheden een mening moet uitdragen, acht het bestuur enigmatisch.

De SIO betreurt dat Marcouch alles over één kam scheert en doet overkomen alsof de SIO zich heeft uitgesproken over een buitenlandse groepering, ofwel het gehele bestuur van de SIO het eens is met de uitlatingen van een bestuurslid in diens privésfeer. De heer Marcouch lastert de SIO door de privémening van de heer Khouani te koppelen aan de grondslag of de opvatting van de SIO. De SIO acht zijn manier van volksvertegenwoordiging verwerpelijk en polariserend! Overigens wordt de politiek het bos ingestuurd door de heer Marcouch met diens schreeuw om aandacht.

De SIO heeft aangifte gedaan bij de politie wegens smaad en laster tegen Tweede Kamerlid Marcouch. Voorts gaat het bestuur aan de rechter vragen om een rectificatie af te dwingen en de heer Marcouch persoonlijk aansprakelijk te stellen voor de geleden en te lijden schade.

Onze referentie
1041209

Het bestuur is in afwachting van het onderzoek van het Openbaar Ministerie omtrent de uitspraken van de heer Khouhani.

S. Atasoy
Voorzitter de SIO

Namens de Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam en omstreken.'

SIO heeft voorts een aantal rectificatieverzoeken aan media gedaan, waarin bezwaar wordt gemaakt tegen in de ogen van SIO onjuiste berichtgeving over SIO.

SIO heeft bij e-mail van 25 juni 2014 aan mij aangegeven vernomen te hebben dat Kamervragen zullen worden gesteld over 'een uitlating van een bestuurslid op persoonlijke titel op diens Twitter account'. SIO heeft aangegeven een aantal bijlagen mee te zenden om een volledig beeld te geven over de zienswijze van het bestuur van SIO. Het gaat om een brief van SIO aan het Tweede Kamerlid Marcouch van 21 juni 2014, waarin SIO om rectificatie vraagt van een artikel van At5, met de reactie van de heer Marcouch op de uitlatingen van de heer Khouhani. SIO maakt daarin de heer Marcouch onder andere het verwijt doelbewust aan een negatieve beeldvorming van SIO te werken en het te doen overkomen alsof het hele bestuur van SIO zich over ISIS heeft uitgesproken of het eens is met de uitlatingen van een bestuurslid. Verder is een proces-verbaal van aangifte van SIO jegens de heer Marcouch, vanwege diens reactie op de uitlatingen van de heer Khouhani, meegezonden, en het persbericht van 23 juni 2014.²

De heer Atasoy heeft namens SIO op 25 juni 2014 opnieuw een persbericht uitgebracht.³ Daarin werd toegelicht dat het bestuur voornemens was om Tweede Kamerlid Marcouch te dagvaarden omdat hij volgens SIO zou blijven volharden in 'zijn smaad en lastercampagne'. In het persbericht werd geen afstand genomen van de uitlatingen van de heer Khouhani. De heer Khouhani is vooralsnog als bestuurder aangebleven.

Op 1 augustus 2014 heeft de heer Atasoy opnieuw een persbericht uitgebracht. Daarin is onder andere het volgende aangegeven:

'De SIO heeft zich nadrukkelijk en openlijk gedistantieerd van elke vorm van extremisme of terrorisme. De SIO gaat zorgvuldig met bestuursleden om, maar kan uitlatingen die zouden kunnen worden uitgelegd als extremistisch, niet tolereren. Het bestuur behoort het doel van de stichting bovenaan te zetten en capabel te zijn om de beloofde kwaliteit van het onderwijs en de organisatie waar te maken.'

² SIO heeft aangegeven op 24 juni 2014 ook een brief met dezelfde inhoud en bijlagen te hebben verzonden; het ministerie van OCW heeft alleen de e-mail van 25 juni 2014 ontvangen.

³ SIO spreekt in haar zienswijze over twee persberichten; er is slechts een persbericht bekend.

Verder worden nieuwe gerechtelijke stappen tegen de gemeente Amsterdam aangekondigd, omdat de gemeente geen huisvesting voor SIO ter beschikking stelt.

Onze referentie
1041209

Eerst op 29 augustus 2014 heeft SIO een vertrouwelijke brief aan het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam en aan mij gezonden, waarin SIO aangeeft dat ze zich distantieert van de betrokken opvattingen en om een onderhoud verzoekt.

Eerst op 5 september 2014 is de heer Khouhani uitgeschreven als bestuurder van SIO.

SIO heeft nooit publiekelijk afstand genomen van de opvattingen van de heer Khouhani. Evenmin heeft SIO er voor gekozen om actief uit te dragen andere opvattingen voor te staan, waarin voor de opvattingen van de heer Khouhani geen plaats is. De heren Atasoy en Laamimach maken nog steeds deel uit van het bestuur van SIO.

Bij brief van 6 november 2014 heb ik in reactie op de brief van SIO van 29 augustus 2014 aangegeven dat ik er gezien al hetgeen dat is voorgevallen en de manier waarop daar door het bestuur mee is omgegaan geen vertrouwen in heb dat het bestuur van SIO in staat is om een school te starten waar leerlingen goed onderwijs krijgen in overeenstemming met de Nederlandse democratische rechtsorde. Ik heb daarom aangegeven geen verdere medewerking aan de totstandkoming van de school te zullen verlenen.

Bij brief van 12 januari 2015 heeft de advocaat van SIO verzocht om een toelichting op de mededeling dat geen verdere medewerking aan de totstandkoming van de school zal worden verleend.

Bij brief van 24 februari 2015 heb ik aangegeven dat uitsluitend een begin van herstel van vertrouwen kan worden gemaakt als de huidige bestuurders aftreden en zich laten vervangen. Ik stel vast dat daar tot op heden geen gevolg aan is gegeven.

Bij uitspraak van 21 oktober 2015 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat het college van B&W van Amsterdam de benodigde huisvesting ter beschikking dient te stellen. Dat betekent dat een besluit moet worden genomen over de aanvang van de bekostiging van deze nieuwe school op 1 augustus 2017.

Het college van B&W van Amsterdam heeft de raad van Amsterdam bij brief van 3 november 2015 over de stand van zaken rondom de rechtszaken tussen de gemeente Amsterdam en SIO geïnformeerd. In die brief is ook aangegeven dat en waarom het college zorgen over SIO heeft.

Ik heb de inspectie op 20 november 2015 een aanwijzing gegeven om vast te stellen in hoeverre SIO in staat is te voldoen aan de geldende bekostigingsvoorwaarden voor het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs. Ik heb in het bijzonder het oordeel van de inspectie van het onderwijs gevraagd over de mate waarin SIO geloofwaardig invulling kan geven aan de wettelijke burgerschapstaak (artikel 17 WVO), de zorgtaak voor de kwaliteit van

het onderwijs (artikel 23a WVO), het deskundig beheer van een bijzondere school (artikel 49 lid 2 WVO) en de code goed bestuur en of het bestuur (artikel 103 lid 5 WVO) in staat is haar wettelijke taken ten aanzien van bestuurlijk handelen waar te maken.

Onze referentie
1041209

De inspectie heeft mij op 11 februari 2016 bij ambtsbericht geïnformeerd dat SIO weigert mee te werken aan het onderzoek. Bij brief van 11 maart 2016 heb ik aan de inspectie laten weten dit ambtsbericht ter kennisgeving te hebben aangenomen en de inspectie geïnformeerd over de brief die ik op dezelfde dag aan SIO heb gezonden.

Bij brief van 11 maart 2016 heb ik gereageerd op de brief van SIO van 16 februari 2016 en toegelicht waarom de aanwijzing aan de inspectie rechtmatig is en waarom de inspectie bevoegd is onderzoek uit te voeren en SIO gehouden daaraan medewerking te verlenen. Ik heb SIO opgeroepen alsnog haar medewerking te verlenen.

In reactie op de brief van SIO aan de Minister van 23 maart 2016 heeft de Minister bij brief van 2 mei 2016 aan SIO aangegeven mijn zorgen te delen.

De inspectie heeft mij bij brief van 27 mei 2016 bericht dat SIO, ondanks herhaalde pogingen van de inspectie en ondanks mijn oproep om alsnog mee te werken, niet aan het onderzoek wil meewerken. De inspectie heeft aangegeven daarom niet te kunnen vaststellen dat SIO aan de bekostigingsvoorwaarden zal voldoen.

Op 30 mei 2016 heb ik mijn voornemen aan SIO bekend gemaakt om verstrekking en vaststelling van de bekostiging te weigeren, en SIO in de gelegenheid gesteld haar zienswijze daarover te geven. SIO heeft bij brief van 10 juni 2016 van die gelegenheid gebruik gemaakt. Op 28 juni 2016 is SIO over het voorgenomen besluit gehoord. Een verslag van de mondelinge toelichting op de zienswijze is als **bijlage** bij dit besluit gevoegd.

4. Zienswijze SIO

SIO geeft in haar zienswijze samengevat het volgende aan.

Het voornemen gaat uit van onjuiste en/of onvolledige feiten. Het SIO-bestuur heeft wel onmiddellijk en duidelijk afstand genomen van de verwerpelijke uitlatingen van de heer Khouani, destijds bestuurder van SIO, waarmee hij steun betuigt aan IS.

De uitlatingen van de heer Khouani waren privé-uitingen, en werden niet gedragen door het bestuur van SIO of de andere bestuursleden.

Het SIO-bestuur wilde niet inzetten op een 'botte bijl-aanpak', maar proberen de verwerpelijke ideeën bij de heer Khouani weg te nemen en hem er afstand van te laten nemen. Het SIO-bestuur heeft zich daar voor ingezet. De staatssecretaris refereert echter uitsluitend aan de brief van SIO van 29 augustus 2014 en is de dialoog met SIO uit de weg gegaan.

In het geval van de Opperd/ Avicenna en Ibn Ghaldoun is het wel mogelijk om in zeer korte tijd Islamitisch onderwijs te verzorgen, en daar is dat wel toegestaan.

De staatssecretaris is niet bevoegd om, voordat een school onderwijs verzorgt, aan de bekostigingsvoorwaarden uit de WVO te toetsen. De bijzondere wet (hier de WVO) gaat voor op de Awb, dus de bepalingen uit de subsidiebepaling van OCW zijn niet van toepassing. De toets die de staatssecretaris wil aanleggen, of de bestuurders wel goede burgerzin hebben, valt buiten het instrumentarium van de WVO. De inspectie was dus ook niet bevoegd om naar de naleving daarvan onderzoek te doen. Niet voor niets heeft de inspectie geen informatie van SIO gevorderd. Tijdens de hoorzitting heeft SIO voorts aangegeven nog geen aanvraag om bekostiging te hebben ingediend.

Verder wordt verwezen naar de zienswijze en het verslag van de mondelinge toelichting op de zienswijze (zie bijlagen).

5. Overwegingen

Bepalingen van de WVO

Artikel 17 WVO geeft een belangrijke opdracht aan het bevoegd gezag van een school mee en schrijft voor dat het onderwijs:

er mede vanuit gaat dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving, mede gericht is op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie en er mede op gericht is dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.

Artikel 17 WVO is een bekostigingsvoorwaarde voor het bijzonder onderwijs.

Artikel 3b WVO draagt het bevoegd gezag op zorg te dragen voor de veiligheid op school. Ook artikel 3b WVO is een bekostigingsvoorwaarde voor het bijzonder onderwijs.

Dat geldt ook voor de artikelen 23a WVO, dat voorschrijft dat moet worden zorggedragen voor de kwaliteit van het onderwijs en artikel 49 lid 2 WVO, dat voorschrijft dat het beheer van een bijzondere school deskundig moet geschieden. De naleving en verantwoording overeenkomstig een code voor goed bestuur (artikel 103 lid 5 WVO) vormt daarin ook een belangrijk element.

Het bestuur van het bevoegd gezag vervult hierin een centrale rol. Zij hebben een belangrijke functie, zowel extern als intern binnen de schoolorganisatie. Zij moeten berekend zijn op hun taak en dragen de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs in ruime zin (artikel 23a WVO) en de naleving van de bekostigingsvoorwaarden. Er moet op kunnen worden vertrouwd dat zij het onderwijs zodanig inrichten dat het onderwijs met respect voor elkaar wordt gegeven, en met inachtneming van de essentiële waarden die het fundament zijn van onze democratische samenleving.

Steunbetuiging aan IS en omgang van het bestuur van SIO daarmee

Een bestuurslid van een school dat openlijk steun betuigt aan een terroristische organisatie geeft daarmee blijk niet berekend te zijn op zijn taak, en geen verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor de kwaliteit van het onderwijs in ruime zin en de naleving van de bekostigingsvoorwaarden. Daarvoor is op een school in Nederland geen plaats. De school is een plek waar jongeren elkaar ontmoeten en waar burgerschap wordt voorgeleefd. Het prediken van geweld en onverdraagzaamheid is daarmee volstrekt in strijd. Dat geldt ook voor het niet

onmiddellijk en onvoorwaardelijk daarvan afstand nemen door de overige bestuursleden.

Onze referentie
1041209

Ik stel vast dat een lid van het bestuur van SIO openlijk steun heeft betuigd aan IS.

Door de VN, de EU en Nederland was toen al uitgesproken dat IS een terroristische organisatie was. De openlijke steunbetuiging van de heer Khouhani heeft bepaald de aandacht gekregen. Het Tweede Kamerlid Marcouch heeft zich onder andere publiekelijk tegen de uitlatingen uitgesproken. Ondanks de uitlatingen van de heer Khouhani, en ondanks de aandacht en onrust die die uitlatingen teweeg brachten, is het bestuur van SIO niet inhoudelijk op de uitlatingen ingegaan en heeft het er geen afstand van genomen. Het huidige bestuur, de overgebleven bestuursleden Atasoy en Laamimach, hebben pas in een vertrouwelijke brief van 29 augustus 2014 aan mij geschreven afstand te doen van 'deze opvattingen'. SIO heeft er voor gekozen wel de publiciteit te zoeken, maar uitsluitend om acties jegens de heer Marcouch, waaronder een aangifte, aan te kondigen, en aan te geven dat SIO zich niet kan vinden in de wijze waarop in de media over SIO en de bestuurder van SIO de heer Khouhani verslag wordt gedaan.

De openlijke steunbetuiging van de heer Khouhani evenals de aangifte van SIO tegen Tweede Kamerlid Marcouch zijn publiekelijk gedaan. Het had voor de overgebleven bestuurders in de rede gelegen om hiervan ook publiekelijk en ondubbelzinnig afstand te nemen. Dat is niet gebeurd.

Vervolgens heeft de heer Khouhani zich op 5 september 2014 laten uitschrijven als bestuurder van SIO. In de media heeft hij benadrukt dat het bestuur hem niet gedwongen had om op te stappen.

Ik stel dan ook vast dat het bestuur van SIO niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk afstand heeft genomen van de openlijke steunbetuiging aan IS. Er is niets gedaan om publiekelijk tegen deze uitlatingen in te gaan. De heer Khouhani is nog circa 2,5 maand bestuurslid van SIO gebleven, en heeft in de media aangegeven niet door het bestuur tot opstappen te zijn gedwongen. De overige bestuursleden hebben eerst na circa 2,5 maand in een vertrouwelijk brief aan mij aangegeven zich te distantiëren van de opvattingen van de heer Khouhani. Zij hebben nooit publiekelijk afstand van deze opvattingen genomen.

Voor een begin van herstel van vertrouwen is minst genomen vereist dat de betrokken twee bestuursleden worden vervangen. Ik heb dat in mijn brief van 24 februari 2015 ook aan SIO aangegeven. Ik moet echter vaststellen dat de betrokken twee bestuursleden nog steeds deel uitmaken van het bestuur van SIO.

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam heeft in een brief aan de raad van 3 november 2015 zijn zorgen over SIO toegelicht. Daaruit volgt dat het college mijn zorgen onderschrijft.

Dit alles brengt met zich dat er gegronde reden is om aan te nemen dat SIO niet aan de bekostigingsvoorwaarden zal voldoen.

6. Reactie op zienswijze ten aanzien van de uitlatingen van de heer Khouhani en de reactie van het bestuur daarop

In haar zienswijze stelt SIO dat de heer Khouani zijn steunbetuiging aan IS als privé-persoon heeft gedaan. Voor zover SIO daarmee zou willen aangeven dat op deze steunbetuiging geen acht geslagen hoefde te worden, gaat zij voorbij aan de verantwoordelijkheid van de heer Khouani als bestuurder van een bevoegd gezag dat een school wil starten. Het kan niet worden geaccepteerd dat bestuurders van van rijkswege bekostigde scholen openlijk oproepen IS te steunen, in het bijzonder vanwege de verantwoordelijkheid die zij hebben jegens de kinderen die op hun school onderwijs (zullen) volgen. Een strikte scheiding tussen openlijke steunbetuigingen als 'privé-persoon' en als 'bestuurder van een school' is daarmee niet te maken. Een dergelijk argument kan aan de verantwoordelijkheid van SIO dan ook niet afdoen. Dat geldt te meer nu de steunbetuiging van de heer Khouani niet in private kring is gedaan, maar juist openbaar, op Facebook, waarmee anderen worden opgeroepen IS ook te steunen.

In haar zienswijze stelt SIO voorts dat – kort gezegd – het bestuur van SIO wel onmiddellijk en openlijk afstand heeft genomen van de heer Khouani. Zij verwijst daartoe in het bijzonder naar een persbericht van 23 juni 2014, rectificaties die aan diverse media zijn gestuurd, een brief van 24 juni 2014 en een persbericht van 25 juni 2014. Zij verwijst voorts naar het interne proces zoals dat binnen SIO zou hebben plaatsgevonden (waar zij overigens geen stukken van heeft overgelegd) en verwijst dat geen ruimte is gelaten voor een andere aanpak dan een 'botte bijl-methode' en geen ruimte is gelaten om de heer Khouani van de verwerpelijkheid van zijn uitlatingen te overtuigen.

Uit de berichten waar SIO naar verwijst, blijkt echter niet dat zij onmiddellijk en openlijk afstand heeft gedaan van de uitlatingen van de heer Khouani.

In het persbericht van 23 juni 2014 distantieert het bestuur van SIO zich niet van de uitlatingen van de heer Khouani. De kern van het persbericht is daarentegen dat SIO zich tegen de reactie van de heer Marcouch op de uitlatingen van de heer Khouani verzet. Volgens SIO doet de heer Marcouch het voorkomen alsof SIO zich heeft uitgesproken over 'een buitenlandse groepering' of dat het gehele bestuur het eens is met de uitlatingen van de heer Khouani. IS of ISIS wordt in het persbericht niet met naam genoemd, maar 'een buitenlandse groepering' aangeduid. SIO neemt in het persbericht uitdrukkelijk géén standpunt over IS in: 'De SIO heeft op geen enkele wijze een mening of standpunt geuit over de groepering.' SIO geeft verder juist aan dat hoe SIO omgaat met de uitlatingen van de heer Khouani een bestuursaangelegenheid is. Ik moet dan ook vaststellen dat SIO dit persbericht niet heeft aangegrepen om zich van de uitlatingen van de heer Khouani te distantiëren, en zich uit te spreken tegen IS. Dat onderwerp ontbreekt juist in het persbericht. In plaats daarvan richt SIO zich tegen de heer Marcouch. SIO geeft in wezen aan dat het aan de heer Khouani zelf is om steun te betuigen aan IS, door dit als uitlatingen in de privésfeer aan te duiden. Zij geeft verder aan dat het uitsluitend een interne kwestie voor SIO is hoe daar mee om te gaan, door dit uitsluitend als een bestuursaangelegenheid aan te duiden. Het gegeven dat één van de drie bestuursleden van SIO openlijk – via Facebook – steun aan IS heeft uitgesproken, blijft zo onweersproken. Alle vragen die dat oproept over SIO zelf blijven onbeantwoord.

Uit de brief van 24 juni 2014 blijkt evenmin dat SIO zich heeft gedistantieerd van de uitlatingen van de heer Khouani. Dit betreft een brief van 24 juni 2014 waarvan het origineel niet is aangetroffen in het archief van OCW en een e-mail

van 25 juni 2014. Inhoudelijk zijn het dezelfde stukken. De e-mail is door SIO aangemerkt als vertrouwelijk. In deze e-mail is evenmin aangegeven dat SIO afstand doet van de uitspraken van Khouhani. In de e-mail is daarentegen vooral aangegeven dat SIO de berichtgeving hierover bestrijdt, evenals de afkeurende uitlatingen van Tweede Kamerlid Marcouch.

Onze referentie
1041209

Uitsluitend in het bij de e-mail gevoegde proces-verbaal van aangifte van SIO tegen de heer Marcouch is aangegeven dat de uitlatingen van de heer Khouhani niet overeenstemmen met het standpunt van het bestuur van SIO. Dat betreft echter een mededeling aan de politie, geen openlijke verwerping.

Ook uit het persbericht van 25 juni 2014 blijkt niet dat SIO, zoals zij in haar zienswijze aangeeft, de uitlatingen van de heer Khouhani verwerpelijk vindt en binnen de statutaire mogelijkheden van SIO direct stappen daartegen heeft ondernomen. In het persbericht is uitsluitend opgenomen dat SIO de staatssecretaris van OCW op de hoogte heeft gesteld van de situatie rondom de mediaberichtgeving omtrent de SIO. Ook hier lijkt het SIO voornamelijk te doen om de commotie over de uitlatingen van de heer Khouhani en de weerslag daarvan op het hele bestuur. Ook in dit bericht is er geen sprake van dat SIO afstand neemt van de heer Khouhani en zijn uitlatingen.

SIO heeft tot slot in haar zienswijze verwezen naar een interview in het dagblad Trouw. Na de hoorzitting is bij e-mail van 5 juli 2016 dit artikel bij de gemachtigde van SIO opgevraagd, omdat het niet mogelijk bleek dit artikel te vinden. Bij e-mail van 6 juli 2016 heeft de gemachtigde van SIO gereageerd, en een document met de titel "Beantwoording vragen Marijke de Vries *Trouw* 26.06.2014" toegezonden. Bij e-mail van 6 juli 2016 is bij de gemachtigde van SIO nagevraagd of het juist is dat er geen artikel is dat in dagblad Trouw is gepubliceerd. De gemachtigde van SIO heeft bevestigd dat uitsluitend vragen van een journalist van Trouw schriftelijk zijn beantwoord, maar dat geen artikel in Trouw is gepubliceerd. Van een publieke en openlijke afstand van de uitlatingen van de heer Khouhani is ook daarmee geen sprake. Toen de schriftelijke beantwoording niet in Trouw werd gepubliceerd, heeft SIO deze ook niet op andere wijze naar buiten gebracht.

Ik stel dan ook vast dat SIO niet onmiddellijk en openlijk afstand heeft genomen van de heer Khouhani, maar uitsluitend na lang aandringen (openlijke) actie heeft ondernomen.

In het ruim een maand later uitgebrachte persbericht van 1 augustus 2014 doet SIO het voorkomen alsof zij zich wel 'nadrukkelijk en openlijk (heeft) gedistantieerd van elke vorm van extremisme of terrorisme', en geeft zij aan dat SIO zorgvuldig met bestuursleden omgaat, maar uitlatingen die zouden kunnen worden uitgelegd als extremistisch, niet kan tolereren. Uit de hiervoor besproken persberichten blijkt echter dat SIO zich niet nadrukkelijk en openlijk van IS en de uitlatingen van haar bestuurslid Khouhani heeft gedistantieerd. Zij geeft verder in het persbericht wel aan dat zij extremistische uitlatingen niet kan tolereren, maar van enige consequentie jegens bestuurslid Khouhani blijkt niets. Een alsnog duidelijk, onvoorwaardelijk en openlijk afstand nemen van – concreet – de uitlatingen van de heer Khouhani en het daadwerkelijk niet tolereren van dergelijke uitlatingen door een bestuurslid zijn niet in het persbericht opgenomen.

SIO stelt dat haar niet de ruimte zou zijn geboden om geen 'botte bijl-methode' te hanteren, en dat zij niet de ruimte zou hebben gekregen om de heer Khouani te overtuigen van de verwerpelijkheid van zijn standpunten. Los van het gegeven dat deze stelling in tegenspraak lijkt te zijn met de stelling dat (wel) openlijk en duidelijk afstand van de opvattingen van de heer Khouani is genomen, gaat SIO er hiermee aan voorbij dat de openlijke steunbetuiging van een bestuurder van SIO aan IS geen interne aangelegenheid is die uitsluitend intern, volgens de wijze en het tempo dat SIO geraden acht, zou kunnen worden afgehandeld. De openlijke steunbetuiging aan IS van een bestuurder van een te starten school vraagt erom dat onmiddellijk duidelijk wordt gemaakt dat die school niet gericht zal zijn op het gedachtegoed van IS, maar daar juist tegenwicht aan zal bieden. Dat kan ook niet met een stelling dat SIO het gesprek had willen aangaan, ook met mij, achterwege worden gelaten of op de lange baan worden geschoven. SIO gaat daar ten onrechte aan voorbij. Daarmee bevestigt SIO mijn vaststelling dat de ernst van de situatie niet is en wordt onderkend, en draagt het bij aan de zorgen die ten aanzien van de naleving van bekostigingsvoorwaarden bestaan. Ik heb er daarbij dan ook vanuit te gaan dat SIO niet openlijk en onmiddellijk afstand heeft genomen van de uitlatingen van de heer Khouani. De betrokken bestuursleden die dat achterwege hebben gelaten, vormen echter nog steeds het bestuur van SIO.

7. Afweging verstrekking bekostiging

Met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 21 oktober 2015 is komen vast te staan dat het college van B&W van Amsterdam een voorziening in de huisvesting voor SIO moet treffen. Dat brengt mij voor de afweging of de bekostiging van SIO met ingang van 1 augustus 2017 moet worden verstrekt en vastgesteld en of voorafgaand daaraan aan SIO startbekostiging moet worden verstrekt.

Tijdens de mondelinge toelichting op de zienswijze heeft SIO aangegeven dat formeel nog geen aanvraag voor die bekostiging is ingediend. Dat neemt niet weg dat duidelijk is dat SIO aanspraak op deze bekostiging zal maken. Gezien de voorbereidingen die met de daadwerkelijke start van een nieuwe school gemoeid gaan, zowel van de kant van het schoolbestuur als van de kant van de gemeente Amsterdam en de Staat, en gezien het gegeven dat mogelijk personeel en mogelijke ouders en leerlingen tijdig duidelijkheid moeten hebben over de daadwerkelijke start van een nieuwe school, dient deze afweging zich nu aan.

In deze afweging dient de vraag of, gezien de hiervoor geschetste feiten, SIO aan de bekostigingsvoorwaarden kan voldoen en – samengevat – leerlingen voor kwalitatief goed onderwijs dat voldoet aan de burgerschapsopdracht aan de zorgen van SIO kunnen worden toevertrouwd.

Overeenkomstig artikel 4:35 lid 1 onder b Awb en het daarin verwoorde algemene beginsel kan de bekostiging namelijk worden geweigerd als er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de aanvrager niet aan de bekostigingsvoorwaarden zal voldoen. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft in de uitspraak van 21 oktober 2015 eveneens overwogen dat de Staatssecretaris een oordeel over de goede uitvoering van artikel 17 WVO toekomt. Voor overige bekostigingsvoorwaarden geldt dat evenzeer.

Zie: ABRvS 21 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3249, rov. 5.1:

'(...) Nu de minister bevoegd is deze bekostiging al dan niet te verstrekken, komt alleen de minister een oordeel toe over de goede uitvoering van artikel 17 Wvo, mede in het licht van het IVRK, door de school. (...)'

In haar zienswijze stelt SIO dat deze uitspraak onjuist zou worden uitgelegd, en dat de vraag of aan de bekostigingsvoorwaarden kan worden voldaan bij de huisvestingsprocedure niet aan de orde is. Dat laatste is juist, en is ook hetgeen aan de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak wordt ontleend. De Afdeling heeft daar aan toegevoegd dat de minister wel een oordeel over de goede uitvoering van artikel 17 WVO toekomt. Dat oordeel is hier aan de orde.

De Afdeling bestuursrechtspraak hecht in dit verband mede belang aan het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK). Dat verdrag legt belangrijke verplichtingen op de aangesloten staten om altijd de belangen van kinderen na te streven. Die verplichtingen brengen met zich dat ook moet worden verzekerd dat kinderen opgroeien in en onderwijs krijgen in omstandigheden waar respect voor mensenrechten en vrede en verdraagzaamheid jegens anderen voorop staan.

Zie: de bepalingen uit het IVRK en in het bijzonder artikel 29 IVRK:

'Het kind heeft recht op onderwijs dat is gericht op: de ontplooiing van het kind; respect voor mensenrechten en voor de eigen culturele identiteit, de waarden van het eigen land en van andere landen; vrede en verdraagzaamheid; gelijkheid tussen geslachten; vriendschap tussen alle volken en groepen en eerbied voor het milieu. Iedereen is vrij om een school naar eigen inzicht op te richten met inachtneming van deze beginselen en de door de overheid vastgestelde minimumnormen voor alle scholen.'

De overheid is ook op grond van artikel 2 Eerste Protocol EVRM gehouden om in het recht op onderwijs van kinderen te voorzien. Dat houdt tevens een (al dan niet positieve) verplichting in om er voor te zorgen dat kinderen onderwijs krijgen dat past bij de mensenrechten en waarden waar het EVRM een uitdrukking van vormt.

Het verstrekken van bekostiging aan een school waarvan bestuurders openlijk steun betuigen aan IS of waar bestuurders niet onmiddellijk, onmiskenbaar en publiekelijk afstand nemen van dergelijke steunbetuigingen en opvattingen is in strijd met de bekostigingsvoorwaarden, mede in het licht van het IVRK en artikel 2 Eerste Protocol EVRM, en voorts in strijd met het IVRK en artikel 2 Eerste Protocol EVRM zelf.

Gegeven de feiten die zich ten aanzien van SIO hebben voorgedaan, moet voor verstrekking van bekostiging zijn verzekerd dat aan alle in dit verband relevante bekostigingsvoorwaarden zal worden voldaan.

Het gaat dan om de wettelijke burgerschapsopdracht van artikel 17 WVO. Het gaat voorts om artikel 23a WVO op grond waarvan het bevoegd gezag zorg moet dragen voor de kwaliteit van het onderwijs, waaronder ook de zorg voor het personeelsbeleid wordt verstaan. In het onderwijsplan dient te worden vastgelegd hoe de school dit zal doen (artikel 24 WVO). Het schoolbestuur dient voorts zorg

te dragen voor een deskundig beheer (artikel 49 lid 2 WVO). Bij dit alles zijn ook de eisen van goed bestuur van belang, en het vaststellen van een code van goed bestuur door het bevoegd gezag (artikel 103 lid 5 WVO).

Onze referentie
1041209

Ik heb daarom de inspectie opdracht gegeven te onderzoeken of dat het geval zal zijn, en daarmee SIO in staat gesteld om aan te tonen dat aan haar alsnog vertrouwen moet worden geschonken en bekostiging moet worden verstrekt. Van die mogelijkheid is echter geen gebruik gemaakt. De inspectie heeft mij bericht dat, ondanks alle pogingen van de inspectie, SIO heeft geweigerd aan dit onderzoek mee te werken. De zorgen dat SIO niet aan de bekostigingsvoorwaarden zal voldoen, zijn dus niet weggenomen. Zij zijn door deze weigering mee te werken daarentegen vergroot.

Ik kan niet anders dan concluderen dat er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat het huidige bestuur van SIO niet in staat zal zijn te voldoen aan de geldende bekostigingsvoorwaarden voor het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs. Iedere school dient onderwijs te verzorgen dat er mede op gericht is actief burgerschap en sociale integratie te bevorderen (artikel 17 WVO). Voor dit bestuur voorzie ik vooral voor deze opdracht grote problemen. Die wil ik hoe dan ook voorkomen. De problemen strekken zich uit tot de kwaliteit van het onderwijs, waaronder de zorg voor het personeelsbeleid, en het beheer van de school (artikelen 23a en 49 WVO).

Het is het bestuur van een school dat verantwoordelijk is voor de selectie en aanstelling van docenten. Bij een bestuur dat niet onmiddellijk en publiekelijk afstand neemt van een (oud-)bestuurslid in geval van publiekelijke steunbetuiging aan IS, bestaat het risico dat het bestuur dergelijk gedachtengoed ook toelaat in het onderwijs aan leerlingen. In eerste instantie kan dat gebeuren door de aanstelling van docenten en in tweede instantie door de vormgeving van het onderwijs. Juist het klaslokaal moet een veilige omgeving zijn. Artikel 3b WVO drukt dat ook uit, en geeft scholen de taak zorg te dragen voor de sociale veiligheid van leerlingen op school. De school moet een omgeving zijn waar leerlingen leren over de fundamentele waarden van onze democratische rechtsstaat en de manier waarop zij daarin kunnen functioneren. Dat kan alleen in een omgeving die gevrijwaard is van geweld, extremistische ideologie en onverdraagzaamheid. SIO heeft er de afgelopen jaren geen blijk van gegeven daartoe in staat te zijn, of dat zelfs na te streven. Het bestuur heeft geen medewerking verleend aan het onderzoek. Ook heeft het bestuur niet op een andere wijze de bestaande zorgen weggenomen. Er is niet verzekerd dat in de organisatie en vormgeving van het onderwijs, het personeelsbeleid, het beheer en bestuur is verankerd en geborgd dat SIO aan deze voorwaarden kan voldoen. Die verankering en borging is overigens wel voorgeschreven (zie o.a. artikel 23a WVO, artikel 24 WVO, artikel 49 WVO en artikel 103 WVO). Er is gezien dit alles gegronde reden om aan te nemen dat SIO niet aan de bekostigingsvoorwaarden zoals gesteld in artikel 3b, 17, 23a, 24 en 49 WVO zal voldoen, mede in het licht van artikel 103 WVO en in het licht van het IVRK en artikel 2 Eerste Protocol EVRM.

Met de toekomst van jongeren in Amsterdam kan en mag ik geen risico nemen. De gemeente werkt er op alle fronten hard aan om radicalisering in de stad tegen te gaan en integratie te bevorderen. Een school voor voortgezet onderwijs van een bestuur dat geen afstand neemt van geweld zou indruisen tegen al die

inspanningen. Vanuit mijn stelselverantwoordelijkheid voor het funderend onderwijs, kan ik niet toestaan dat er een school van start gaat die strijdig is met alle waarden die belangrijk zijn voor de invulling van de burgerschapsopdracht die scholen hebben.

Onze referentie
1041209

Ik ben me er van bewust dat dit besluit het eerste in zijn soort is. Normaal gesproken meng ik me niet in deze fase van de totstandkoming van een nieuwe school. Dit betreft echter een uitzonderlijke situatie, die ik sinds de bewuste uitlatingen over IS nauwlettend volg. Sindsdien heeft SIO mij niet getoond een andere weg in te slaan. In dit uitzonderlijke geval is reeds voor de start duidelijk dat SIO de leerlingen van Amsterdam geen onderwijs kan bieden dat aan de voorwaarden die daarvoor gelden, voldoet.

Er is dus gegronde reden om aan te nemen dat SIO niet aan de bekostigingsvoorwaarden zal voldoen. Gezien de aard van de bekostigingsvoorwaarden, gezien de verplichting om het recht op onderwijs te bewaken en gezien de ernst van de situatie als aan die voorwaarden geen (geloofwaardige) invulling wordt gegeven, besluit ik om overeenkomstig artikel 4:35 lid 1 onder b Awb en het daarin verwoorde algemene beginsel bekostiging te weigeren.

8. Reactie op nog niet behandelde onderdelen van de zienswijze

SIO verwijst naar de situatie van Ibn Ghaldoun en de Opperd/Avicenna. Zij stelt kort gezegd dat daar wel aan het verzorgen van islamitisch onderwijs is meegewerkt, maar dat zij juist wordt tegengewerkt. Zonder op de details van de gevallen waar SIO naar verwijst in te gaan, is van belang dat het geen gelijke gevallen betreft. Daar betrof het geen scholen die niet aan de bekostigingsvoorwaarden (dreigden) te voldoen en evenmin scholen die niet aan een onderzoek van de inspectie wilden meewerken. Ook was daar geen sprake van een bestuurslid dat openlijk steun had betuigd aan een terroristische organisatie en een bestuur dat daar niet onmiddellijk en openlijk afstand van nam. Van gelijke gevallen is dus geen sprake. De gevallen laten overigens wel zien dat het niet zo is dat het verzorgen van islamitisch onderwijs zou worden tegengewerkt. Het gaat er hier om dat het optreden en nalaten van het bestuur van SIO tot gegronde vrees leidt dat niet aan de bekostigingsvoorwaarden zal worden voldaan.

SIO stelt dat er geen bevoegdheid zou zijn om op grond van (de subsidietitel van) de Awb over de aan SIO te verstrekken bekostiging te besluiten. SIO wijst daarbij naar artikel 4:21 Awb, en geeft aan dat de subsidietitel uitsluitend van overeenkomstige toepassing is verklaard door de wetgever. De bijzondere wet – hier de WVO – zou daarom voor gaan op de Awb, en aan toepassing van de algemene bevoegdheden ten aanzien van subsidie in de weg staan.

Het is echter vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de in onderwijswetten neergelegde regelingen over verstrekking en vaststelling van bekostiging niet beogen een uitputtende regeling te geven. Uit de omstandigheid dat de subsidietitel van de Awb van overeenkomstige toepassing is verklaard op de bekostiging van het onderwijs, volgt daarom dat de daarin opgenomen artikelen grondslag kunnen vormen voor kort gezegd besluiten over een op grond van de Awb toegekende rijksbijdrage. Voor de algemene bevoegdheden ten aanzien van subsidie geldt dat evenzeer.

Zie bijvoorbeeld:

ABRvS 18 april 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA3216;
ABRvS 21 november 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB8404;
ABRvS 2 augustus 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AY5511;
ABRvS 11 februari 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BH2513.

Ik ben dan ook bevoegd om een afweging over de te verstrekken bekostiging te maken. Zoals in het hiervoor opgenomen juridisch kader uiteen is gezet, houden de bevoegdheden ten aanzien van het beslissen over de verstrekking van subsidie of bekostiging tevens in dat voorafgaand aan het verstrekken van bekostiging, wordt bezien of er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat niet aan de aan de bekostiging verbonden voorwaarden zal worden voldaan.

Anders dan SIO stelt, gaat het daarbij niet om voorwaarden die betrekking hebben op de vraag of de bestuurders wel goede burgerzin hebben. Het gaat om bekostigingsvoorwaarden, waar het te verzorgen onderwijs aan moet voldoen. De naleving van die voorwaarden is hier, gegeven de feiten, in het bijzonder van belang.

Dit alles brengt voorts met zich mee dat ook de inspectie bevoegd was onderzoek te doen naar de vraag of er voldoende vertrouwen is dat SIO deze bekostigingsvoorwaarden zou gaan naleven. Ik heb er juist voor gekozen om de inspectie daar onderzoek naar te laten doen, om SIO gelegenheid te geven mijn zorgen weg te nemen. Ik moet vaststellen dat SIO van die gelegenheid geen gebruik heeft gemaakt. De inspectie heeft veel inspanningen gedaan om dit onderzoek bij SIO te kunnen verrichten. De inspectie heeft aangegeven er niet voor te hebben gekozen om informatie daadwerkelijk te vorderen, omdat voor de aard van het onderzoek waar het hier om gaat de medewerking van SIO in het bijzonder van belang is. Van vordering van informatie zonder medewerking is in deze situatie geen zinvol resultaat te verwachten. Wat daar ook van zij, ik moet constateren dat SIO ondanks de handreikingen van de inspectie heeft volhard in haar weigering om aan het onderzoek mee te werken. De gegronde redenen dat zij niet aan de bekostigingsvoorwaarden zal voldoen, zijn daarmee niet alleen niet weggenomen, maar versterkt.

9. Besluit

Ik besluit aan SIO geen bekostiging te verstrekken en vast te stellen, en de bekostiging te weigeren voor het met ingang van 1 augustus 2017 verzorgen van voortgezet onderwijs in Amsterdam en de daaraan voorafgaande activiteiten.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker